

Uredništvo:

Kočevje štev. 58.

Upravništvo:

Kočevje štev. 18.

Radikal

Gospodarski, politični in kulturni organ.

Izhaja vsako drugo soboto zjutraj.

Naročnina:

za celo leto Din. 15.
sicer sorazmerno.

Inserate:

cela stran Din. 800.
sicer dogovorno.

Zveza Slovenije z morjem in Ljubljano.

Glede zveze Slovenije z morjem obstojata dva načrta, ki imata oba svoje izhodišče v Kočevju: 82 km dolga nova priključna proga Kočevje-Vrbovsko in 40 km dolga Kočevje-Brod-Moravice. Prva še ni niti trasirana niti nima proračuna, kapacitete itd.; ve se le, da znaša ob njeni progi prirastek lesa dnevno 4 vagone in da ima več do 5 km dolgih tunelov, visokih mostov itd. Druga je pa že trasirana in s proračunom dokazana njena aktivnost; le prirastek lesa ob njeni progi znaša dnevno 32 vagonov ter je za dobro polovico krajša. Prva vzame smer proti vzhodu od Kočevja, druga naravno proti zahodu ter znaša vsled tega druga komaj polovico dolžine prve. Vzpon pa je pri daljši manjši: 15‰ povprečno, pri drugi 23‰. Sicer pa vzpon ne more igrati nobene vloge, ker ima priključna železnica Zagreb-Reka 25‰ in bi torej zadoštovali isti stroji.

Te dni smo slišali, da zahteva Samostojna Kmetijska Stranka, da se zgradi zveza Slovenije z morjem in sicer z zvezo Št. Janž-Sevnica ter Črnomelj-Kočevje-Vrbovsko ter preti za nasproten slučaj z izstopom iz vlade.

Ne more biti dvoma, da je ta gesta Samostojnih preračunjena volilna poteza, ki naj reši Samostojnim še ostanek njihove politične veljave v Sloveniji ter jih izvleče iz

popolnega poloma. Ni pa tudi dvoma, da je ta energična gesta Samostojnih pridobila istim na en mah veliko na ugledu in veljavi, ker gospodarsko delovanje in napredek mora biti cilj pametne politike, ne pa prazno prerekanje, zelena zavist in intrigantstvo. Brez dvoma je ta gesta odmirajočih Samostojnih dogodkov, ki bo imel, ako se uresniči, sledeče posledice v prometni konfiguraciji Slovenije:

1. Maribor in Celje z Novim Mestom ali z eno besedo Štajerska in Dolenjska se pri-makneta z ognitvijo Ljubljane v direktni okoliš pomorskega prometa.

2. Internacionalni promet iz Češke, Nemške Avstrije itd. se bo v pretežni večini posluževal proge Maribor-Celje Sevnica-Št. Janž-Trebnje-Črnomelj-morje.

3. Ljubljana pade na niveau navadnega srednjega provincijalnega mesta, odvisnega od svoje okolice ter bo torej mesto le lokalnega pomena.

V koliko igra pri določitvi teh prog osebnost vloge, ki se iz politike nikdar izločiti ne da, prepustimo v rešitev onim, ki trdijo, da mora delati starinska in črnorudečaplava Ljubljana pokoro, ker se ne mara pomladiti; konstatirajmo le, da je proga Kočevje-Brod-Moravice naravna, krajša, cenejša in rentabna ter da odgovarja direktno — interesom Ljubljane, a ona druga jim brezdvomno težko škoduje.

Izgleda, da Slovenci pri taki politiki naskoro ne bomo imeli ne Ljubljane in ne Maribora, to je nobenega pravega središča. Upravni parcelaciji sledi sedaj prometna, njej pa nujno tudi gospodarska in kulturna.

Demokratska Stranka v Sloveniji.

Petnajst dolgih let so bili „mladini“ pod Dr. Žerjavovim vodstvom boj za prvenstvo med naprednimi ljudmi v Sloveniji, ki jih je toliko let vodil Dr. Tavčar. Mladini so zastopali stališče podrobne organizacije pripadnikov od moža do moža, katero naj bi se zvezalo z gospodarskimi interesi odvisnostjo itd. Ta boj je zadobil tudi dramatične in tragične oblike; spominjamo samo na Agro-Merkurja, ki je pokopal Dr. Žerjava in njegov krog. Toda mož je žilav ter se ne da zlepa oplašiti; na tihem je delal dalje, se vrgel pred in med vojno na jugoslovensko idejo, s pomočjo katere se je, oprt na eni strani na Dr. Korošca, na drugi na Dr. Tavčarja, rehabilitiral v javnosti in ob neki priložnosti se mu je izposlovalo od regenta Aleksandra pomiloščenje. Delal je ob in po prevratu sporazumno s starimi; 26. oktobra 1919 se je pa zdelo mladinom, da so že dovolj močni in odstavili so starega Tavčarja, ki je toliko let vodil stranko, a na njegovo mesto postavili mladina Kukovca. Takrat se je stranka

Beseda Dr. Nikolaja Velimirovića

govorena na pomenu poginulim Slovencima
27. oktobra 1918 g. u cerkvi ruske ambasade
v Londonu.

(Konec.)

Hrvatska nije mogla pomoći Slovenačkoj, jer je i sama bila u rukama peštanskih imperijalista. Srbija nije ni mogla niti je smela pošto je već samo ime Srbija dovelo do besnila Bečko-Peštanske mučitelje naroda. No ako Srbija nije mogla pružiti pomoć fizičku Slovencima, ona im je pružila pomoć moralnu, inspiraciju i nadu. Slovenački narod pomagao je Srbiju bitno u njenoj borbipočev od 1912 godine do danas. Srpski rat protiv Turaka slovenačka omladina shvatila je kao svoj rat. Zato je štedna ruka slovenačka pružila pomoć kroz sve godine srpskih muka i ljutih rana Srpskom Crvenom Krstu. Zato su slovenački lekari tajno i javno, žurili u Srbiju da pomognu ranjenike po bolnicama. Kada je jugoslovensko pitanje uzdrimalo celi svet i kad je Austrija, — kojoj je to nivou njenog morala i najviše priličilo — ispalila prvi top na Beograd, oglasivši time najveći pokolj u istoriji sveta, slovenački su dobro-

voljci pod smrtnom opasnošću prebegavali u srpske bojne redove da zajedno sa svojim braćom idu u smrtnu opasnost. Nije ih mnogo prebeglo, jer ih mnogo i nema.

Nije ih mnogo prebeglo, jer i ono što ih ima, neprijatelj je zgrabio gvozdenom šakom i poveo u boj protiv najbliže njihove braće po krvi i duši: Srba i Rusa. No ono što je prebeglo pokazalo se dostojno velikih vojvoda slovenačkih od početka istorije. Mnogi se dadoše zarobiti — ne, nego osloboditi — od btače Rusa na Karpatima, da u brzo kao slobodni ljudi, padnu za slobodu svoje zemlje u Dobrudži, boreći se protiv verolomnih Bugara. A i od onih koji ostaviše svoje teško življenje u Americi, a uvrstiše se u borce na Kajmakčalanu, ne jedan položi život svoj na Markovom Prilepu i Dušanovom Skoplju, sve za istu svrhu, za sintezu jednorodnog naroda jugoslovenskog. I koliko će ih još položiti dok stignu do uvoja Save u Dunav! Pa još kolika stradanja dok od uvoja dodju do izvora, do beloglavog Triglava!

Kako velika zasluga!

Kako velika pobuda za molitvu!

Molimo se dakle, za sve one koji padoše na raznim bojnim poljima, bilo daleko od svoje zemlje ili u svojoj zemlji, koja nije bila

ništa drugo u ovom ratu do najveće bojno polje slovenačkog naroda. —

— Bože Blagi! Ti, koji si većito mladim očima gledao pred četrnaest vekova naše pastirske pretke, od Triglava do Črnog Mora, i koji istim očima gledaš nas njihove potomke, budi naš vodj od sad kao i do sad.

Smiluj se Svemilostivi, smiluj se milošći Hrista Sina Tvoga na duše onih slovenačkih mučenika, koji život svoj žrtvovali na oltar pravde Tvoje.

Izvore blagoslova, blagoslovi zemlju slovenačku, zemlju plodnu mučenicima za istinu Tvoju, zemlju punu svetih grobova i svetih suza.

Lučezarni Oče, komo ništa nije u svetu nečisto do greha, obasjaj licem svojim zemlju slovenačku i zažehi širom lica svoga svaki greh na njoj. Da bi slovenačka zemlja Oče, bila čisti prečisti oltar slave Tvoje, radi muka i bolova onih, koji izdanuše za nju, ljubeći Tebe kroz nju i nju kroz Tebe.

Utješitelju svih svetova u rajdajnim isamrtnim mukama, koji čuješ uzdahe stradalačke jasnije no gomilu nasilnika, spusti milostivi svoj poljubac na zemlju Slovenačku. Osmeši osmeškom svojim, Neiscrpne Radosti, ošuši suzne oči slovenačkih majka, koje pred olta-

nevarno zagugala; le neomejeno vladino predsedništvo Dr. Žerjava v Sloveniji ter takojšnja pritegnitev Dr. Tavčarja k javnemu sodelovanju je rešilo stranko. Videč, kakšno zaslombo ima Tavčar v naprednih vrstah, so mladini s pomočjo takrat moderne nacionilizacije „nacionalizirali“ nemško pod sekvestrom stoječo Bambergovo tiskarno, sporazumno z oplašenim lastnikom seveda, ter jo prekrstili v „Delniško tiskarno“. V delo zaposlitev je dobila „Uradni list“ i kar ji je ostalo tudi po Dr. Žerjavovem predsednikovanju v deželni palači do danes. In Delniška tiskarna je rodila „Jutro“, ki naj proti Tavčarjevemu „Slovenskemu Narodu“, kjer so ob znani jovijalnosti Dr. Tavčarja mladini kot žurnalisti prakticirali, vpliv tega lista v naprednih vrstah spodbije in pripravi pot mladini. Priznati se mora, da je bil list zlasti začetkom izbornore urejevan ter si je takoj pridobil tal, dasi aktiven še davno ni. Za svojo sedemdesetletnico se je umaknil Tavčar iz javnega življenja vsled svoje bolezni; primerne podmladka v lastnih vrstah ni imel. Vsled tega je bil le logičen zaključek tega razvoja, da je dne 9. t. m. na shodu strankinih zaupnikov padlo formalno vodstvo stranke v roke mladini z Dr. Žerjavom na čelu. Drugo vprašanje pa je, koliko volilcev bodo mladini pod sedaj definitivno njihovo demokratsko firmo mogli združiti na svojo listo; da tvori demokratska stranka le del naprednih ljudi v Sloveniji, je jasno kakor tudi, da je najjači njen steber uradništvo in pa dejstvo, da sede v vladi. Od 12.000 volilcev, ki jih je ob volitvah v konstituantno dobila v Sloveniji stranka, bi jih dobili danes morda $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$. Toda stranko čaka brezdvomno težka kriza in šele po prebolitvi te bo zanesljiva sodba mogoča.

Na Štajerskem je stranka manj močna; na čelu ji stoji tam mladin Dr. Kukovec.

Iz Radikal. Stranke.

Vsak naš somišljenik naj si po možnosti naroči „Samoupravo“, organ narodno radikalne omladine. Je izbornore urejevan tednik, ki izhaja v Gornji Radgoni in stane do konca leta 12 Din. Posamezne številke v naši „Čitalnici“ v Kočevju ter pri predsedništvu na razpolago.

Vsi predsedniki krajevnih organizacij dobe te dni posebne pole z navodilom, ki naj ga čimpreje izvrše.

Okrajni predsednik v Kočevju je odpotoval te dni v Beograd v važnih gospodarskih zadevah okraja in Slovenije.

rima slovenačkih hramova šapuču imena izgubljenih sinova.

Molim Ti so, Snago, kojom žive mravi u prašini i zvezde na nebu, budi snaga nejači slovenačkih velikomučenika. Pak kad deca poginulih za pravdu Tvoju upitaju gde su naši očevi? Odgovori: Ja sam Otac Vaš! Da bi se prazna srca uciviljenih napunila Tobom, jedini dostojni nadržaju srca ljudskih.

Blagoslovi crkvu slovenačku, Oče Sveti, izli blagoslovi svoj na crkvu slovenačku i služitelje njene. Blagoslovi napore njihove za narod svoj, za narod Tvoj, Gospode. I kručni napore njihove samo jednim delom najsladjim čušama njihovim: učini sav narod slovenački služiteljem imena Tvoga, imena Najsavršenijega.

Ti, koji si opraštao svetim grešnicima, Mojseju, Avramu i Davidu, oprosti i velikim rodoljubima naroda slovenačkog, ako su se u borbenoj strasti ogrešili o zakon Tvoj: oprosti ih radi nesebične žrtve njihove. Jer je nesebična žrtva, jedina stvar, osim Tebe, koja osvećuje ovu planetu našu mnogogrešnu.

Mole Ti, se sluge Tvoje, daleko od Tebe, koji stojiš blizu njih Ti, koji si po Večitoj Mudrosti Svojoj, dopustio, da se jedno seme razastre na tri grane, radi probe i kušanja,

Politični pregled.

Svetovna politika

je zadnjih 24 dni na videz mirovala. V resnici pa se zakulisno pogajajo Amerika, Anglija in Francija glede medsebojnih dolgov v zvezi z dolgovi Nemčije. Očividno so mnenja, da je predpogoj gospodarske ureditve sveta razvozlanje svetovnega finančnega vozla. V Haagu zbrani zastopniki 34 držav čakajo očividno na izid teh pogajanj. Šepeta se, da bo ameriški stric odpustil dolgove Evropi, Evropa pa v isti višini medsebojnim svojim dolžnikom. Razun tega bi nekatere evropske države, med njimi tudi Nemčija, dobili ameriško posojilo. Zahteva se pa od Nemčije, da ne gre z Rusijo, to se pravi z boljševiško Rusijo, proti ostalemu svetu. Nekaj se bo iz tega že rodilo.

V

Mali antanti

kakor tudi v naši

zunanjí politiki

je položaj od zadnjic neizpremenjen.

V

notranji politiki

se pa pozna, da se polagoma bližamo volitvam. Delovanje vseh strank je že več ali manj usmerjeno v svrhu utisa na zunaj, na volilce, da se jih pridobi. Stomilijonsko dolarsko posojilo bo položaj gotovih vladnih strank sigurno utrdilo, ker se bo glasom načrta porabilo vestno in vsej državi v prid. Tudi naši Samostojni so se spomnili pri tem na volilce in Slovenijo, kar jim sigurno ne bo škodilo, z zahtevo zveze Slovenije z morjem in sicer Sevnica—Št. Janž ter Kočevje—Vrbovsko, Črnomelj—Vrbovsko. Opozorjamo na tozadevni naš uvodni članek. Zadeva je silno važna za nadaljni razvoj Slovenije in Ljubljane.

Dopisi.

Kočevje. Vsa naša javnost si je edina v tem, da tako zanemarjenih cest in ulic naše mesto še nikdar ni imelo kot jih ima pod sedanjim pravijo da slovenskim občinskim odborom. Po zimi so cele gore ledu in cela jezera vode in blata predstavljala naše mesto kot eno dragoceno zbirko blata in vode, sedaj pa je cel dan mesto zavito v debele oblake prahu. Naša mestna uprava se ni zmenila za to po zimi, a ne briga jo debeli prah tudi ne po leti. Kaj higijena našim „socijalcem“! Stara uprava je zapadli sneg hitro zvozila v reko Rinžo, iz nje škropila ceste in ulice, v kolikor jih ni iz vodovoda, nova, ki naj predstavlja potenco Slovenstva, pa je doslej razun par diplom navzgor zvišala le doklade na 300% in podražila vodo in elektriko na 100%. Važnejše kot ta vprašanja nujne javne uprave je seveda, kdo bo prišel v mestni denarni zavod in tu je naša „socijalna“ klikica s svojimi pomagači največji denarni zavod na Dolenjskem, ki je štel skoro 40 milijonov vlog, srečno pritirala na — run.

radi prečiščavanja na vetru i jačanja na buri, pomozí sada, da se s bolom razgranato crvo jugoslovenskog naroda usredsredi u jedan te isti plod. Jer gle, vreme žetve je stigle, vreme žetve i nove setve.

I učini, Jedini Čudotvorče, da taj plod postane nova osnova nove i bolje službe Tebi. Da ne bi sve žrtve otaca naših i nas samih bile uzsludne. Sakloni nas i od pomisli da mi stvaramo slobodu i jedinstvo jugoslovenskog naroda radi službe sebi i radi slave svoje. Cle bolje je da pustinski pesak zavije zemlju jugoslovensku i naseli je zmijama i arslanima, nego da potomci blagorodnih žrtava učine jaram sebi, a ne Tebi. Jedini Cilju svih blagorodnih napora pojedinaca i naroda.

Oče, Sine i Duše Sveti, Trojice Jedina, koja si stvaralačka zato, što si trojna u jedinstvu, i preblazena zato, što si jedinstvo u Trojstvu, učini i od našega Trojstva jedinstvo. Da bi i mi mogli biti stvaralački i da bi i mi mogli postati blaženi i tako ispuniti veliku misiju, koju si Ti namenila rasi slovenskoj, kopči Zapada i Istoka, radi dobra svih ljudi na zemlji, radi harmonije svih stvorenja u vaseljeni, i radi Tvoje večite slave, sada i uvek i u veke vekova. Amen.

Kako se bo ta vstavil, se še neve. Smo skromnega mnenja, da naj ljudje, ki so bili poslani na službovanje k nam v Kočevje, po svojih močeh z nami someščani sodelujejo, za kar jim bomo vedno hvaležni, ne pa komandirajo kot morda v svojih pisarnah. Tudi izrazimo svoje skromno naziranje, da naj se javni uslužbenec, pa naj bode tudi le železničar, kar najmanje mogoče meša v lokalno dnevno politiko, to pa iz važnih državnih interesov, in da ima politična oblast v prvi vrsti nalogo izravnavati nasprotstva, ne pa jih s prisluškovanjem neodgovornih prišaptevalcev in gobezdavih ženijev igralskih manir razpihivati. In prepričani smo, da se v tem našem naziranju strinja z nami 95% našega kočevskega uradništva, ki je že davno sito svojih par neugnanih „političkujočih“ kolegov, ki na škodo ugleda Slovenstva streljajo kozle po Kočevju.

Gotenica. Tu je imel v nedeljo pri županu Michitschu, ki je hud Bauernpartajlovec, shod znani zagrizeni nemški župnik Kraker iz Kočevske Reke v družbi z Leopold Meditzem mlajšim, ki baže reflektira na koncesijo v Kočevski Reki. Če je bil shod naznanjen, bo vedelo okrajno glavarstvo v Kočevju in najbrže tudi, kaj se je govorilo. Poslušalec.

Kočevje. Na zadnjo notico pod tem zaglavjem smo prejeli dopis ozir. popravek ministrstva trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, ki pa ne odgovarja zakonitim predpisom tiskovnega zakona. Ker pa je nam iz jako tehtnih javnih in državnih interesov ležeče na tem, da se sine ira et studio ta stvar, ki reže slovensko stvar v Kočevju v živo meso, razjasni do dna, priobčujemo spodaj dobesedno odlok šefa ministra trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, da se vidi, kakšno naročilo je gospod Dr. Ogrin kot okrajni glavar in vladni komisar Mestne Hranilnice v Kočevju prejel od svojega predpostavljenege urada, a takoj nato priobčujemo odlok, ki ga je na to naročilo izdalo okrajno glavarstvo, da se vidi, kako je g. Dr. Ogrin kot vladni komisar dano mu naročilo izvršil, pa posledice tega izvršila.

Ljubljanski odlok se glasi:

Ministrstvo trgov. in industrije
oddelek v Ljubljani.

Št. 4426.

Uredništvu „Radikala“

v Kočevju.

Na notico, objavljeno v Vašem listu z dne 1. julija t. l., št. 13, v koloni „Dopisi“ pod naslovom „Kočevje“, zahteva podpisani urad na temelju § 19. tisk. zak., da priobčite v prihodnji številki Vašega lista sledeči popravek in pojasnilo:

Podpisani urad je kot nadzorna oblast nad denarnimi zavodi poslal g. Dr. F. Ogrinu, okrajnemu glavarju v Kočevju kot vladnemu komisarju Mestne hranilnice v Kočevju, naslednji odlok:

„Glasom § 25 pravičnega reda tamošnje hranilnice funkcionarjem hranilnice ni dovoljeno prevzemati upravnih poslov pri drugih hranilnicah ali konkurenčnih zavodih in ne smejo ti funkcionarji opravljati nikakih funkcij pri takih zavodih.

V nasprotju s tem določilom je med 15 člani upravnega odbora 5 oseb, ki so obenem funkcionarji tamošnje Merkantilne banke, in sicer načelnik odbora Alojzij Loy, njegov namestnik Anton Kajfež ter člana odbora Josip Röhthel in Matija Rom, ki so upravní svetniki, Josip Ile pa je uslužbenec imenovane banke.

Med člani ravnateljstva sta pa kar 2/3 takih oseb, ki imajo istočasno funkcije pri Merkantilni banki, in sicer Jožef Röhthel in Matija Rom, ki sta upravna svetnika Merkantilne banke, Josip Ile, ki je njen uradnik, in Dr. Vilko Maurer, ki je član nadzorstva imenovane banke.

Ker sestava ravnateljstva potemtakem ne odgovarja citiranemu določilu pravičnega reda, ki se zdi v današnjih razmerah prestrogo, pač pa bi mogel vzeti le izvolitev takega hranilničnega ravnateljstva na znanje, ki šteje najmanj 2/3 članov, kateri niso funkcionarji pri kakem konkurenčnem zavodu.

Ker bi striktna izvedba določila § 25. pravičnega reda Mestne hranilnice bila združena s težkočami, lahko nasvetujete upravnemu odboru, da sklene primerno izpremembo navedenega določila pravičnega reda.

Iz tega se vidi, da je gosp. okrajni glavar moral tako postopati in da je nadzorna oblast postopalo tako milo, da milejše ne bi smela

glasom § 25 opravnega reda hranilnice. Celo nasvetuje se upravnemu odboru spremembo gornje določbe, ki je z ozirom na lokalne razmere v Kočevju prestroga. Vsa podtikanja glede nagibov odloka so torej v notici lista neosnovana in neresnična.

Ministrstvo trgovine in industrije
oddelek v Ljubljani
dne 4. julija 1922.

Dr. Marn s. r.

Odlok kočevskega vladnega komisarja se glasi:

Štev. 8973.

Ravnateljstvu Mestne hranilnice

v Kočevju.

Ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je z odlokom z dne 17. t. m., štev. 2405, to-le sem priobčil:

Glasom § 25 opravnega reda tamošnje hranilnice funkcionarjem hranilnice ni dovoljeno prevzemati upravnih poslov pri drugih hranilnicah ali konkurenčnih zavodih in ne smejo ti funkcionarji opravljati nikakih funkcij pri takih zavodih.

V nasprotju s tem določilom je med 15 člani upravnega odbora 5 oseb, ki so obenem funkcionarji tamošnje Merkantilne banke, in sicer načelnik odbora Alojzij Loy, njegov namestnik Anton Kajfež ter člana odbora Josip Röhthel in Matija Rom, ki so upravniki svetniki, Josip Ilc pa je uslužbenec imenovane banke.

Med člani ravnateljstva sta pa kar 2/3 takih oseb, ki imajo istočasno funkcije pri Merkantilni banki, in sicer Jožef Röhthel in Matija Rom, ki sta upravna svetnika Merkantilne banke, Josip Ilc, ki je njen uradnik, in dr. Vilko Maurer, ki je član nadzorstva imenovane banke.

Tukajšnji urad sicer ne vztraja na dobesedni izvršitvi določila § 25. opravnega reda, ki se zdi v današnjih razmerah prestrogo, pač pa bi mogel vzeti le izvolitev takega hranilničnega ravnateljstva na znanje, ki šteje najmanj 2/3 članov, kateri niso funkcionarji pri kakem konkurenčnem zavodu.

V smislu danega mi naročila sistiram tedaj po § 48 hranilničnih pravil volitev ravnateljstva z dne 21. marca 1922 in naročam odboru, da izvrši čim preje novo volitev ravnateljstva.

Proti temu z ozirom na že izraženo mnenje nadrejene oblasti ni dopustna pritožba.

Okrajno glavarstvo v Kočevju
dne 27. junija 1922.

Dr. Ogrin, vladni komisar.

Razlika je vidna. Baš to, kar so upravni svetniki smatrali za najvažnejše, da se namreč poslovni red v § 25 (konkurenčna klavzula) lahko spremeni, je gospod vladni komisar zamolčal. Informirani smo, da jim tega tudi ustmeno ni povedal. Vsled neinformacije je sledil izstop večine svetnikov. In ker se je vladni komisar pri seji, ko se je odločevalo, komu naj se podeli uradniško mesto pri zavodu, izpostavil očitno za kočevskega predsednika NSS, obenem konjskega trgovca Šeška kot kompetenta, je večina videla v gornjem odloku okrajnega glavarstva konjsko kopito, ki bo omogočilo, da se dobi v ravnateljstvu zavodu večina za Šeška, kateremu je ob času občinskih volitev obljubila NSS primerno mesto v Mestni hranilnici proti temu, da ne kandidira v mestni občinski odbor. Bala se je očitno, da bi ev. njegova kandidatura v občinski svet zamoglo dati močno protigitačno snov in stranki škoditi. Odtod silno zavzemanje za Šeška za uradniško mesto v Hranilnici. Ko se je raznesel glas, da Šeško kandidira v Hranilnico, so vlagatelji pretili z dviganjem vlog in ko se je zaznalo še o odstopu večine svetnikov, se je ta grožnja jela uresničevati; na en sam dan se je dvignilo nad en milijon in ljudje so kar oblegali denarni zavod, v treh uradnih dneh pa so dvignili blizu poltretji milijon. Vi-

deč, kaj preti, ni preostalo izstopivšim svetnikom drugega kot iti zopet nazaj. Toda run se nadaljuje! Če ga bo mogoče ustaviti, se bo šele videlo.

Tedenske vesti.

Osebnosti. Orožniški major gospod Ovetko je prestavljen iz Kočevja v Ljubljano. Na njegovo mesto je prišel orožniški kapetan gospod Vukojevič.

Umrl je nagle smrti dne 4. t. m. gospod Vili Schubitz, zasebni uradnik, poročnik v rezervi itd. ter naš odgovorni urednik. Pokojniku, ki je bil nad vse prijeten družabnik ter vnet sodelavec vsake dobre stvari, naj bo zemljica lahka, težko prizadetim starišem pa naše toplo sožalje!

Kriza pri Mestni Hranilnici v Kočevju je formalno poravnana ter so prizadeti gospodje zopet korporativno vstopili v njen Upravni svet. Neve se pa, kaj bo z runom, ki so ga med tem začeli vlagatelji na zavod, ker je gotova klika hotela na vsak način nepriljubljeno in ne-kvalificirano osebo spraviti na uradno mesto zavoda. Kriv na krizi je v prvi vrsti vladni komisar, ker je na eni strani zavzimal za nekvalificirano osebo, na drugi strani pa zamolčal naročilo njegovega šefa Dr. Marna iz Ljubljane, da lahko nasvetuje izpremembo § 25 hranilničnega opravnega reda, ampak je enostavno sistiral volitev ravnateljstva z dne 23. marca 1922 ter naročil odboru novo volitev ravnateljstva, ki je bilo že davno pravomočno izvršeno. Vsled takega postopka okrajnega glavarstva so nastali razni precej pisani komentarji, katerih posledica je bil odstop večine upravnega sveta in sicer najuglednejših njegovih članov ter kriza in run na zavod. Da se goreča hiša reši, ni izstopivšim članom preostalo drugega kot iti zopet in sicer kar najhitreje v zavod nazaj, vladni komisar Dr. Ogrin je pa odlok sistiranja mogel vreči v koš, da se prepreči še večja nesreča. — Res, imenitno zastopajo tkzv. narodni socijalci in njihovi pomagači ugled Slovenstva v Kočevju!

Vzpričo runa na Mestno Hranilnico v Kočevju opozarjamo vse naše somišljenike in prijatelje, da garantira za vloge mesto Kočevje z vso svojo imovino, ki znaša sigurno 20 do 30 milijonov vrednosti. Zavod je pupilarno siguren. Vodstvo so zopet prevzeli preizkušeni izstopivši meščani z gg. Antonom Kajfežem in Alojzijem Loyem na čelu. Vsled tega je vsak dvig nemestem in povzroča dvigatelju le nepotrebno izgubo obresti, nepotrebna pota itd. Razumi se samo po sebi, da ima vsak vlagatelj na zahtevo svoj denar takoj na razpolago.

Shod industrijalcev iz cele države se je vršil te dni na Bledu. Prišli so do važnih zaključkov ter izpopolnili svojo organizacijo. Vzpričo ogromnih milijard, ki jih plačujemo inozemstvu za industrijske izdelke, moremo želeli le eno: da se naša industrija v vseh v naši državi možnih panogah razvije in kar najlepše razcvete! Narodnost ali strankarstvo ne more in ne sme igrati nobene vloge, ampak samo zmožnost in visoki državni in javni interesi. Razun pri nekaterih Hrvatih je ta princip prodril na celi črti.

Njuni Veličanstvi kralj in kraljica ostata v Sloveniji do avgusta. Potem odideta v Dubrovnik, kamor pride tudi romunski dvor na oddih.

Na merodajnih mestih je prodrlo mnenje različnih uglednih strokovnjakov, da je prometna ureditev države predpogoj tako za brezhibno funkcioniranje državnega kakor tudi gospodarskega našega aparata. Izhajajoč iz tega vidika se je morale vzpričo pomanjkanja lastnih sredstev najeti državno posojilo, kot znano 100 milijonov dolarjev, v Ameriki. S tem de-

narjem se zveže Slovenija preko Hrvatske in Beograd proti Sarajeva z morjem, razun tega pa izpopolni ob progi Beograd-morje (Kotor) na obeh straneh te proge zaostalo železniško omrežje v toliki meri, da se bo glavna proga rentirala. Prenovi se tudi po možnosti proga Ljubljana-Zagreb-Beograd. V isti namen bo služilo tudi ev. švicarsko posojilo, za katero se vrše te dni pogajanja.

Dr. Janezu Mencingerju, zaslužnemu slovenskemu pisatelju krepkih in zdravih nazorov, ki jih je uveljavljal mnogokrat tudi v zgočih obliki satire, so odkrili te dni spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši na Brodu v Bohinju ob lepi slavnosti v narodnem stilu. Svečano mašo je celebriral znani naš rodoljub monsignor Tomo Zupan iz Okroglega pri Kranju. Tudi odvetniška zbornica se je poleg narodnih društev udeležila slavlju po svojem predsedniku Dr. Danilu Majaronu. Doktor Mencinger je bil namreč po poklicu odvetnik. Slavnosti se je seveda udeležila tudi slavljenočeva izborna vzgojena deca in vse sorodstvo. Slava njegovemu spominu!

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru se vrši od 8. do 17. septembra t. l. Interesenti naj si pravočasno oaksrbe razstavnih prostor.

„Stari“ Dr. Vladimir Ravnihar in Dr. Karl Triller, zvesta in značajna bojovníka za napredno in narodno stvar v Sloveniji še v času, ko so sedanji „mladini“ trgali hlače po ljudskošolskih klopih, sta še pred zborom zaupnikov ljubljanske oblasti, ki se je vršil 9. t. m., odložila vse časti v stranki. Nju in tovariše sta na zboru počastila oficijelna govornika in vodje stranke z lepč duhtečo zahvalo „odžagane suhe veje“, „neizpolnjena ambicioznost“, „prvaštvo“, „brezdelje“ itd., sebe pa primerno povzdigovala, se poljubovala in objemala vpricho zbora itd. Od vzvišenega do smešnega pravijo, da je samo en korak. V koliko je bilo na zboru zaupnikov naročenega klakerstva in koliko so ti zaupniki trdni in zvezani z volilstvom, bo pokazala šele prihodnost. Da predstavljajo danes mladini le neznaten del naprednih ljudi v Sloveniji, je izven dvoma. Imajo pa svoj lajbžurnal „Jutro“ z „Delniško tiskarno“ ter svoj žurnalistični in pisarski štab, česar ni podcenjevati. Starini se bodo morali pač organizirati, ako hočejo vzeti jezu luknjo nazaj ali se sicer odtegniti politični smrti.

Pred okrajnim sodiščem v Kočevju je bil te dni obsojen na pet dni zapore neki novodošli med tem zopet odisli mestni stražnik, ki je pretepal mirne pasante z gumijevimi pretepači. Kdo mu jih je na občini izročil? Ali se je ubog poskusni stražnik res upal dovoliti iz lastne inicijative pretepati meščane? Res, dobro skrbi narodno socijalna klikica za ugled Slovenstva v Kočevju!

Nemška marka je padla na okroglo en vinar švicarskega franka.

Narodni ženski Savez je zboroval te dni v Ljubljani za celo državo ter se s svojimi zdravimi naziranjmi glede vzgoje, humanosti in socijalnosti s svojimi sklepi jako ugodno uveljavil v naši javnosti. Upajmo, da ta naziranja našega ženskega sveta najdejo odmev tudi v naši zakonodaji.

Lastnik Konzorcij „Radikal“. Izdajatelj Okrajni Odbor Radikalne Stranke v Kočevju. Odgovorni urednik Vilibald Schubitz.
Tiskarna Jos. Pavliček, Kočevje.

Važno za trgovce in gostilničarje!

Ia Trapist-sir po 88 K kg
Ia Groyer-sir „ 96 „ „

nudi trdka J. Kajfež, Kočevje, Glavni trg.

Merkantilna banka Kočevje

izvršuje VSE v bančno stroko spadajoče TRANZAKCIJE, sprejema VLOGE na tekoči račun in na hranilne knjižice, katere **IZPLAČA VSAK ČAS BREZ ODPOVEDI** (rentni in invalidni davek na hranilne vloge plača banka iz lastnih sredstev), sprejema VLOGE NA ODPOVED, katere obrestuje po **VIŠJIH** obrestnih merah, izvršuje **NAKAZILA, IZPLAČILA, VNOVČENJA** itd., vnovčuje **ČEKE, BANČNE NAKAZNICE** itd., kupuje valute in devize (**posebno dolarje**) po najvišjih dnevnih cenah.

Direktna zveza z Ameriko.

Uradne ure: vsak delavnik od 9 do 12 in od 3 do 5.

kot KOSMETIKUM

A collection of various items including a pocket watch, a key, a small box, a comb, a spoon, a knife, a watch chain, a small bag, a keychain, a small bottle, and a small box, arranged on a dark background.

Moka št. 00	26—	K kg	kava sur. najf.	144—	K kg	kanditi	88—	K kg
" " 1	24—	" "	" la	118—	" "	krompir	6—	" "
krušna moka	21 40	" "	" lla	112—	" "	sol,	12—	" "
koruzna mioka	18	" "	" žgana	144—	" "	rožiči, celi	24—	" "
koruza	15 40	" "	riž, najfin	42—	" "	" mleti	32—	" "
koruzni zдроб	—	" "	" la	30—	" "	milo Schicht	31—	" kos
pšenični otrobi	3	" "	" navaden	28—	" "	" Gazela	28—	" "
oves	15—	" "	sladna kava	32—	" "	slivovka	80—	" l
sladkor v kock.	78—	" "	cikorija Franck	62—	" "	drožnik	88—	" "
" sipen	68—	" "	" brez znam.	42—	" "	olje la	100—	" "
testenine	42—	" "	sveče	56—	" "			